

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชนบทจังหวัดเชียงราย
ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ นางสาวศิราณี ปันคำ
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิชฐา พานิชชีวะกุล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพลินพิศ วิยะทัศน์)

.....กรรมการ
(อาจารย์วรรณชนก จันทชุม)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิต และปัจจัย
คัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชนบทจังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่
ใช้ในการศึกษาเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างในการ
สัมภาษณ์แบบเจาะลึก จำนวน 15 คน กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์คุณภาพชีวิต จำนวน 383
คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) และกลุ่มตัวอย่าง
ในการศึกษาเฉพาะกรณี จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ชุด คือ แนว
ทางในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แบบสัมภาษณ์คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และแนวทางการศึกษา
เฉพาะกรณี วิเคราะห์ข้อมูลโดย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
สถิติไคสแควร์ และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ
66.6 รองลงมาคือคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 17.5 และคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับสูง ร้อย
ละ 15.9 โดยพบว่า ในด้านการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่หรือมากกว่าร้อยละ
70 สามารถปฏิบัติกิจกรรมทั้งทางกายภาพได้ปกติ ยกเว้น การเปลี่ยนอิริยาบถ การก้มย่อตัวลง
เก็บของ และการเดินขึ้นลงบันได และสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างปกติ ด้านสุข
ภาพ พบว่า ผู้สูงอายुर้อยละ 46.2 มีโรคเรื้อรัง และอาการเจ็บป่วยในรอบ 1 เดือน ที่พบมากในผู้
สูงอายุ คือ อาการปวดกระดูกและกล้ามเนื้อ พบมากกว่าร้อยละ 75 รองลงมาคือ อาการชาตาม
ปลายมือปลายเท้า พบเกือบร้อยละ 40 และผู้สูงอายุบริโภคเมี่ยงมากมากกว่าร้อยละ 60 ส่วนด้าน
สุขภาพจิตพบว่า ผู้สูงอายุ 1 ใน 3 มีภาวะจิตเสื่อมและมีภาวะซึมเศร้า ด้านปัจจัยพื้นฐาน
ทางวัตถุประสงค์พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอยู่ในระดับดีถึงระดับปานกลาง ด้านความมั่นคงทางการเงิน

พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอยู่ในระดับไม่ดีถึงระดับปานกลาง โดยเฉพาะเงินเก็บออมพบร้อยละ 51.4 รองลงมาคือ สภาพการเงินในรอบปีที่ผ่านมา ด้านการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นอยู่ในระดับมากถึงปานกลาง ด้านการมีกิจกรรมในสังคม ชุมชน และบ้านเมือง พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม ยกเว้นการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ พบถึงร้อยละ 43.6 และด้านความรู้สึกรังเกี้ยวในองค์ประกอบคุณภาพชีวิต พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความรู้สึกพึงพอใจต่อองค์ประกอบคุณภาพชีวิตทั้ง 5 ด้าน ในระดับปานกลาง และพบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตอยู่ในระดับปานกลางหรือระดับสูง ส่วนด้านปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า อายุ สถานภาพสมรส ความสามารถในการอ่านเขียน และการมีภาวะดูแลผู้ติดเชื้อ HIV หรือผู้ป่วยโรคเอดส์ มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ได้แก่ ควรจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุระดับหมู่บ้าน ในโครงการติดตามเยี่ยมผู้ป่วยเรื้อรังหรือผู้ป่วยโรคเอดส์ควรเพิ่มเติมการติดตามเยี่ยมผู้สูงอายุที่ดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ และในสถานบริการสุขภาพควรจัดแผนกสำหรับบริการผู้สูงอายุ และเปิดคลินิกส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ